

TALE

27. oktober 2009

Kulturminister Carina Christensens tale ved BKF's årsmøde.

Strategi for "Kultur for alle" - fællesskab fremfor polarisering

Det talte ord gælder.

[Indledning]

Teatergruppen Contact er et glimrende eksempel på, hvad kultur kan.

Kultur kan engagere og bevæge.

Kultur kan gøre os alle sammen klogere på vores samfund, på vores liv, på vores sorger og succeser.

På jeres årsmøde har I valgt at sætte fokus på temaet "Unge: Polarisering eller fællesskab".

Jeg er overbevist om, at Kunst og kultur kan være med til at skabe fællesskab frem for polarisering.

Derfor fremlægger jeg om kort tid en ny kulturpolitisk strategi for "Kultur for alle".

En strategi som netop fokuserer på fællesskab.

Jeg vil gerne her i dag løfte sløret for hovedlinierne i min kommende strategi.

[Baggrund for strategi]

Vi lever i en tid, hvor der ikke er så meget som før, der binder os sammen som danskere.

Samtidig påvirker globaliseringen os alle udefra med hidtil uhørt kraft.

Så vores fællesskab udfordres fra mange sider.

Her er det vigtigt, at vi husker på, at vi som danskere ikke er løsrevne partikler i en tilfældig organisme.

Vi er bundet sammen af vores fælles historie og værdier.

Vores fællesskab beror i høj grad på vores danske kultur og vores danske traditioner.

Men hvordan holder vi fast i fællesskabet?

Hvordan sikrer vi national og lokal sammenhængskraft - ikke mindst når det gælder de unge?

Det kan vi i høj grad gøre via kunsten og kulturen.

Kunsten og kulturen giver demokratiet et sprog og skaber en fælles national identitet for os som danskere.

Kunsten og kulturen er kittet, der binder os sammen, og som er med til at gøre demokratiet levende.

Når vi kender vores kultur og kulturarv, giver det os medejerskab til samfundets institutioner og værdier. Og medejerskab skaber fællesskab og sammenhængskraft.

Derfor er det afgørende, at vi alle får forudsætningerne til at kunne tage del i vores fælles kunst- og kulturliv.

[Udfordringen]

Der er desværre alt for mange mennesker, som i dag ikke oplever kunsten og kulturen som relevante i deres liv.

Vi har kulturstatistikken, der klart fortæller os, hvordan danskerne i dag bruger vores kulturelle tilbud.

2/3 af danskerne bruger aldrig eller kun sjældent vores mange officielle kulturtilbud.

Det er dem, som er vores største fælles udfordring.

Vi bliver nødt til at se i øjnene, at kulturen i dag ikke er for alle – og det bliver vi nødt til at gøre noget ved.

[Et fælles ansvar]

Som kulturminister er det min vision for fremtiden, at **alle danskere overalt i Danmark** skal have adgang til relevante og vedkommende kulturtilbud.

Danskerne skal opleve kulturverdenen som åben og tilgængelig – den skal være en naturlig del af deres liv.

Kultur for alle er en opgave, som staten ikke kan løfte alene.

Det er en opgave, som vi alle har et fælles ansvar for at løse.

Både staten, kulturregionerne og den enkelte kommune.

[Gode råd fra Børne- og kulturchefforeningen]

Som nogle af jer sikkert ved, så har jeg siden maj måned været rundt i hele landet og været i dialog med kulturpolitikere og embedsmænd.

På Danmarksturneén har jeg hørt om de kulturpolitiske udfordringer, som I i kulturregionerne og kommunerne ser og oplever dem fra lokalt hold.

Det har været berigende og tankevækkende.

Mange af indtrykkene fra turneén er nu ved at blive omsat i strategien "Kultur for alle".

I Børne- og Kulturchefforeningen har I også givet mig nogle gode råd med på vejen.

Jeg hæfter mig især ved fire af de ønsker, som I har til strategien.

De ønsker går på:

At styrke den kulturelle dannelse hos børn og unge.

At skabe kulturtilbud til de unge, så de unge ikke vælger kulturen fra i en periode.

At gennemføre strukturreformer på kulturområdet for at skabe mere kvalitet.

At kulturaftalerne kvalitetstjekkes, så de fortsat giver merværdi for kulturlivet.

Når jeg hører jeres råd, er jeg fuld af fortrøstning for vores arbejde for kultur for alle fremover.

For der er langt hen ad vejen et sammenfald mellem jeres ønsker og de målsætninger, som jeg har.

[Strategien – Kultur for alle]

For mig er der især to hovedmål, som strategien skal være med til at sikre:

Alle danskere skal have adgang til relevante og vedkommende kulturtilbud.

Alle danskere skal have mulighed for at få ejerskab til vores fælles kultur og kulturarv.

Men vi kan kun nå de mål, hvis vores kulturtilbud har en grundlæggende kvalitet.

Kvalitet kan ikke sættes på formel.

Afhængigt af hvilket kulturtilbud vi ser og oplever kan kvalitet opleves meget forskelligt.

Grundpræmissen må være, at kulturaktørerne ofte spørger sig selv **og deres brugere**, om det de tilbyder har en kvalitet, som brugerne er tilfredse med.

Men hvordan kan vi så fremme relevante og vedkommende tilbud af høj kvalitet?

Lad mig beskrive et aktuelt eksempel:

Kommunalreformen har ført til en helt ny biblioteksstruktur i Danmark. I første bølge var der mange bekymringer over de mange sammenlægninger og filiallukninger.

Men når jeg ser på udviklingen i bibliotekssektoren, så ser jeg meget mere end bare filiallukninger.

Jeg ser en sektor, der har formået at udvikle sig efter den moderne brugers behov.

Jeg ser en sektor, hvor kvalitet i tilbuddet bliver prioriteret frem for kvantitet.

Jeg ser en sektor, der åbner sig over for samfundet og samarbejder på kryds og tværs med andre offentlige tilbud.

Og jeg ser en sektor, der har bevaret en høj faglig integritet og troværdighed. En sektor, som borgerne gerne bruger.

Jeg ser kort sagt det gode eksempel på, hvordan man gennem udviklingen har udbygget **kvaliteten**, så biblioteket stadig fremstår som relevant og vedkommende tilbud.

Og de sidste tal viser, at anvendelsen af bibliotekerne faktisk er i fremgang.

Samtidig gælder det selvfølgelig også, at ingen kan hvile på laurbærene.

Det er derfor glimrende, når Børne- og kulturchefforeningen opfordrer til, at kommunerne gennemfører et kvalitetstjek af deres biblioteker.

Men bibliotekseksemplet giver os alle anledning til at reflektere over, om der er andre områder inden for kulturlivet, som med fordel kunne gennemløbe en parallel proces.

Leverer alle vore museer relevante og vedkommende tilbud?

Gør alle egnsteatrene?

Samarbejder institutionerne tilstrækkeligt?

Mange gør heldigvis. Det har de utallige eksempler, som jeg har hørt om på min tur rundt i landet også understreget.

Men jeg er sikker på, at vi kan komme meget længere.

Jeg tror, at vi på en række områder kan få mere relevante tilbud til borgerne, hvis vi puljer ressourcerne. Enten ved at skabe større enheder eller ved at sikre, at vores institutioner samarbejder meget tæt. Det giver mulighed for at løfte kvaliteten.

Jeg tror bl.a. der er behov for at samle nogle museer og andre kulturinstitutioner i nye netværk eller i større enheder, så de fagligt og formidlingsmæssigt står rustet til at møde nutidens og fremtidens brugere.

Jeg vil i mit videre arbejde med Kultur for alle derfor fokusere på, hvordan vi på specifikke områder kan udvikle vores kulturinstitutioner, så de til stadighed opleves som relevante og vedkommende.

I første omgang vil jeg sætte særlig fokus på museer og måske er der tilsvarende behov for at se på egnsteatrene.

Og så vil jeg gerne være med til at se på hvordan vi kan fremme udviklingen af tværgående kultursamarbejder.

Jeg er derfor grundlæggende enig med jer i, at der er behov for en strukturdebat og reform på museumsområdet.

Her står vi over for en stor og påtrængende opgave.

Det **andet** hovedmål i strategien er som jeg nævnte:

Alle borgere skal have mulighed for at få ejerskab til vores fælles kultur og kulturarv.

For mig handler det ikke om, at vi skal proppe kulturen ned i halsen på borgerne, men i høj grad om at kulturverdenen er åben og tilgængelig. At kulturtilbuddene opleves som **inkluderende** og ikke **ekskluderende**.

Kunst og kultur skal være der, hvor vi er i vores dagligdag.

Den skal være i byerne og i det åbne landskab.

Der betyder også, at andre omgivelser end de traditionelle kan danne ramme om kulturmødet. F.eks. i kulturhuse, hvor flere kulturelle funktioner er samlet et sted.

F.eks. som i Kunstnerhuset i Skærbæk, hvor fritidscenter og kunstnerhus ligger side om side.

Her går familierne forbi og ser kunstnernes udstillinger, når de er på vej til svømmehallen.

Det har vist sig, at flere af de besøgende i Kunstnerhuset kigger forbi kunstnernes gallerier og værksteder senere hen.

ARoS – gjorde det også fantastisk denne sommer.

Med det australske projekt Sculpture by the Sea blev en strand ved Århus omdannet til en udendørs, levende og folkelig kunstevent.

Mere end 50 unikke skulpturer i forskellige former, størrelser og materialer blev placeret på strandbredden, i vandkanten og i skovbrynet.

Udstillingen blev en overvældende succes og man regner i Århus med, at ca. 600.000 mennesker besøgte udstillingen. Det er tilgængelighed i sin bedste form!

Kulturel byudvikling er en anden måde at gøre det på.

Det er en ny form for samarbejde mellem kulturen og byplanlægningen.

Det er vigtigt kulturen tænkes ind fra starten, når byen skal udvikles.

Streetkulturen er et rigtig godt eksempel.

Her organiserer unge sig i netværk og spontane møder over facebook og sms.

Det kommer der streetfodbold, streetbasket, skate og meget andet ud af.

Det er fællesskaber, der er værdibaserede og mindst lige så stærke, som de fællesskaber vi er vant til.

Kulturen kan i høj grad være med til at skabe den gode by.

Tilgængelighed handler også om, at kunst og kultur skal findes på nettet.

Det er i virkeligheden en vidtrækkende demokratisering og tilgængeliggørelse, når vi får lagt væsentlige dele af kulturen og kulturarven på nettet. Det sker allerede i stort omfang. Men vi skal nå meget længere.

Til sidst vil jeg gerne give vores indbyrdes samarbejde i kulturaftalerne et par ord med på vejen.

Vi har i dag 13 kulturregioner, som alle fungerer godt .

Det viser, at ideen om at staten og kommunerne arbejder sammen om at udvikle kulturpolitikken er helt rigtig.

Men jeg er enig med jer i, at vi løbende bør kvalitetstjekke kulturaftalerne, så de fortsat giver merværdi til kulturlivet.

Jeg synes nu, at tiden er kommet til at øge ambitionerne med aftalerne.

Først og fremmest gør vi det ved at udvide og udvikle det samarbejde, som vi allerede har bygget op.

Det er min holdning, at vi fremover skal samarbejde mere om udvikling af kultur for alle inden for rammerne af kulturaftalemodellen.

- Dér, hvor det giver mening.
- Dér, hvor det skaber synergi og merværdi.

For selvfølgelig kan og skal kulturaftalerne ikke rumme alt.

Aftalerne skal i fremtiden i særlig grad have fokus på de to hovedindsatsområder som jeg har nævnt i dag:

- **Alle** borgere skal have adgang til attraktive kulturtilbud af høj kvalitet.
- **Alle** borgere skal have mulighed for at få ejerskab til vores fælles kultur.

I den sammenhæng er jeg også enig med jer i, at det er vigtigt at fokusere på børnene og de unge.

[Afrunding]

Kulturen skal være for alle.

Det er en fælles udfordring, vi står overfor.

En fælles udfordring, der handler om at få flere til at bruge kulturen.

At få flere til at blive en del af fællesskabet. At få flere til at deltage aktivt i samfundet - **ikke mindst** de unge.

Den indsats, som skal til, kan ingen klare alene.

Det kræver, at vi løfter i flok.

Og det er jeg sikker på, at vi kan!